

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره دکتری مدیریت اطلاعات

بهداشتی - درمانی

(Ph.D. of Health Information Management)

گروه پزشکی

مصوب سیصد و پنجاه و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ: ۱۳۷۷/۱/۳۰

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی

کمیته تخصصی:

گرایش:

کد رشته:

گروه پزشکی

رشته: مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی

دوره: دکتری

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و پنجاه و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۷۷/۱/۳۰ بر اساس طرح دوره دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی که توسط گروه پزشکی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.
الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.
ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و بر اساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.
ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۷/۱/۳۰ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه دوره دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی در سه فصل برای اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رای صادره سیصد و پنجاه و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۷/۱/۳۰
در خصوص برنامه آموزشی دوره دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی

۱) برنامه آموزشی دوره دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی
که از طرف گروه پزشکی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب
رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره سیصد و پنجاه و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۷/۱/۳۰ در مورد
برنامه آموزشی دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی صحیح است به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر فریدون نوحی
ریس گروه پزشکی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل اول

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره دکتری (PH.D) رشته مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی

مقدمه:

تربیت و آموزش نیروی انسانی در زمینه مدیریت و سیستم‌های اطلاعاتی بهداشتی و درمانی بواسطه کمبودهای موجود از یک طرف و نیازهای اساسی به آن از طرف دیگر، از اهمیت خاصی برخوردار است. این کمبودها و نیازها ایجاب می‌کند که نه تنها برنامه‌ریزی دقیقی برای تربیت نیروی انسانی مورد نیاز صورت بگیرد، بلکه جهت حداکثر بهره‌گیری از نیروی متخصصان موجود نیز، تدابیر لازم اتخاذ گردد. از طرفی نیاز مبرمی که به تکمیل کادر علمی دانشگاهها و سایر موسسات آموزشی و پژوهشی در رشته مدارک پزشکی و اطلاع‌رسانی پزشکی وجود دارد، ایجاد دوره آموزشی دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی را از اولویت خاصی برخوردار می‌سازد. بدیهی است که با توجه به نیازهای قطع وابستگی، سیاسی و اقتصادی کنونی کشورمان، تربیت نیروی انسانی متخصص در داخل کشور، ضمن کمک به شکوفائی موسسات آموزشی و تحقیقاتی جمهوری اسلامی ایران، در جهت پشتیبانی از سیاست خودکفائی و برنامه‌های توسعه ملی نیز قابل توجه و حمایت می‌باشد.

۱- تعریف و هدف:

دوره دکتری (PH.D) رشته مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی دوره‌ای است که منجر به تربیت نیروی متخصص و متعهد در مقطع دکتری رشته مذکور می‌گردد هدف کلی از ایجاد این دوره پاسخگویی به نیازهای موجود برای تحقق بخشیدن به استقلال و تقویت بنیه علمی دانشگاهها و اداره و هدایت صحیح منابع اطلاعاتی مراکز بهداشتی درمانی کشور جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

۲- طول دوره:

دوره دکترا (PH.D) رشته مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی دارای دو قسمت آموزشی و پژوهشی است. قسمت آموزشی را مجموعه‌ای از دروس تشکیل می‌دهد که در این برنامه گنجانیده شده است. در قسمت پژوهشی عمده کار دانشجوی پژوهش پیرامون نحوه مدیریت اطلاعات در واحدهای بهداشتی و درمانی و تدوین رساله مربوط می‌باشد. حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکترا ۴/۵ سال بوده و طول مدت مجاز آموزشی ۲ تا ۵ نیمسال تحصیلی است. حداکثر تعداد واحدهای جبرانی ۱۵ واحد می‌باشد که با تشخیص گروه آموزشی مربوطه ارائه می‌گردد. طول مدت گذراندن واحدهای کمبود یا جبرانی از یک سال تجاوز نخواهد کرد و جزء سنوات محسوب نمی‌گردد. دانشجویان

بعد از گذراندن کلیه دروس مربوطه مجاز به گذراندن امتحان جامع خواهند بود.
انتخاب و ثبت رساله دوره دکتری موکول به توفیق دانشجو در امتحان جامع است. بهر حال کلیه موارد
مطابق آئین نامه آموزشی دوره دکتری (PH.D) مصوب شورای عالی برنامه ریزی اجرا خواهند گردید.

۳- واحدهای درسی:

دوره دکتری شامل:

۲۵ واحد درسی، ۳ واحد کارورزی ۲۲ واحد رساله و گذراندن دروس کمبود یا جبرانی لازم می باشد.

۴- شرایط ورود به دوره دکترا:

شرایط ورود به دوره دکتری عبارتست از:

- (۱) داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی
- (۲) علاوه بر شرایط عمومی ورود به دانشگاه براساس آئین نامه های آموزشی، داوطلبان ورود به دوره
دکترا می باید حداقل دارای مدرک کارشناسی ارشد در رشته آموزش مدارک پزشکی، کتابداری و
اطلاع رسانی پزشکی، و مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی از دانشگاه های معتبر داخل یا خارج از
کشور که به تائید وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت و درمان رسیده باشند. این داوطلبان
می باید آزمون ورودی دوره دکترا را با موفقیت بگذرانند.
- (۳) موفقیت در امتحان یکی از زبانهای خارجی
- (۴) قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکتری.
- (۵) داشتن معرفی نامه، مبنی بر صلاحیت تحصیل در دوره دکتری، حداقل از ۲ تن از استادان قبلی
داوطلب.

مواد امتحانی و ضرایب دروس:

۱- زبان انگلیسی تخصصی

۲- مدارک پزشکی

۳- مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی

۴- اطلاع رسانی پزشکی

۵- اصطلاحات پزشکی

۶- تئوری های مدیریت

ضریب ۲

ضریب ۲

ضریب ۲

ضریب ۲

ضریب ۱

ضریب ۳

۵- نقش توانایی:

فارغ التحصیلان دوره دکترای مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی با اطلاعاتی که در این دوره کسب می‌کنند، قادر خواهند بود در مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی به تدریس و پژوهش در زمینه‌های مدارک پزشکی، برنامه‌ریزی و ارزشیابی خدمات بهداشتی و درمانی بپردازند. همچنین فارغ التحصیلان این دوره می‌توانند در فعالیتهای ستادی و اجرایی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و موسسات تحقیقاتی و بهداشتی بکار اشتغال ورزند.

۶- ضرورت و اهمیت:

با عنایت به موارد زیر، ضرورت ایجاد دوره دکتری (Ph.D) رشته مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی روشن می‌گردد:

الف - تربیت نیروی انسانی متخصص آموزشی و پژوهشی موردنیاز دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور.

ب - تامین نیروی انسانی موردنیاز به منظور مدیریت سیستم‌های اطلاعات بهداشتی - درمانی کشور و ارتقاء و گسترش کمی و کیفی اطلاعات در مراکز بهداشتی درمانی کشور.

ج - بکارگیری مطلوب و حداکثر بهره‌وری از امکانات بالفعل و بالقوه موجود در جهت رشد و تعالی امور بهداشت و درمان از طریق اعمال روشهای نوین و پویای برنامه‌ریزی مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی.

فصل دوم برنامه

«دروس جبرانی»

تعداد واحد	عنوان درس	
۳	آمار حیاتی پیشرفته	۰۱
۳	انگلیسی تخصصی *	۰۲
۳	کاربرد کامپیوتر در سیستم‌های اطلاعاتی بهداشتی و درمانی	۰۳
۳	تحلیل تئوری‌های مدیریت *	۰۴
۳	اطلاع‌رسانی پزشکی	۰۵
۳	مدارک پزشکی در ایران و جهان *	۰۶
۳	سیستم‌های نامگذاری و طبقه‌بندی بیماری‌ها *	۰۷
۳	سازمان و مدیریت بهداشت و درمان ایران	۰۸
۳	اقتصاد خرد و کلان	۰۹
۳	پژوهش عملیاتی	۱۰
۳	اقتصاد بهداشت و درمان	۱۱
۳۳	جمع	
	- دانشجوی ملزم به گذراندن حداکثر ۱۵ واحد از دروس بالا، طبق نظر گروه می‌باشد. - گذراندن دروس ستاره‌دار برای همه دانشجویان الزامی است	

به تشخیص استاد راهنما و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی چنانچه ضرورت داشته باشد
 دانشجوی موظف است دروس جبرانی خود را از این جدول انتخاب کند .
 تعداد واحد دروس جبرانی برای این رشته ۱۵ واحد است .

دروس دوره دکتری مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی
 «مرحله آموزش»

تعداد واحد	عنوان درس	
۲	استانداردهای خدمات بهداشتی و درمانی	۱۲
۳	برنامه ریزی اطلاعات بهداشتی و درمانی	۱۳
۳	سمینار روش تحقیق در سیستم های اطلاعات بهداشتی و درمانی	۱۴
۳	مدیریت مراکز و شبکه های اطلاع رسانی در ایران	۱۵
۳	مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی تطبیقی	۱۶
۲	کاربرد سیستم های نامگذاری در پردازش اطلاعات بهداشتی و درمانی	۱۷
۳	سمینار سیستم های اطلاعاتی مدیریت	۱۸
۳	ارزیابی سیستم های اطلاعات بهداشتی و درمانی	۱۹
۳	مدیریت آموزش	۲۰
۳	کارروزی	۲۱
۲۸	جمع	

مرحله پژوهش

۲۲		- رساله
۵۰		- جمع کل واحدها

فصل سوم سرفصل دروس

«آمار حیاتی پیشرفته»

کد درس ۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

ساعات درس: ۵۱ ساعت

هدف دانشجو: دانشجو باید در پایان این درس بتواند: اطلاعات پزشکی و بهداشتی را جمع آوری و طبقه‌بندی نماید و با استفاده از جدول و نمودارهای مناسب نمایش دهد، شاخصهای مهم بهداشتی درمانی را محاسبه کند و مفهوم هر یک را درک کند، تحقیقات آماری را برنامه‌ریزی نماید، داده‌های کیفی را تجزیه و تحلیل نماید، روشهای توزیع آزاد را درک کند، روشهای تجزیه و تحلیل پیمایشی را آزمون نماید.

سرفصل درس:

روشهای جمع‌آوری اطلاعات طبقه‌بندی و نمایش اطلاعات بصورت جداول و نمودار، محاسبه شاخصهای مهم بهداشتی، برنامه‌ریزی برآوردها، برآوردها در جوامع تحقیقاتی، طراحی آزمایشات آماری، آزمونهای کلینیکی، اندازه نمونه، پرت مشاهدات، آنالیز پیشرفته داده‌های کیفی، آنالیز پیمایشی، روشهای ترادفی، متدهای آماری در اپیدمیولوژی، سنجش بیولوژیکی، کاربرد رایانه در پردازش داده‌ها، برنامه‌های رایانه‌ای آماری، استفاده از برنامه‌های رایانه‌ای آمار.

زبان تخصصی

کلدرس ۰۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف: آشنا ساختن فراگیران با متون و واژه‌های تخصصی و ترجمه آنها در زمینه‌های مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی و همچنین آشنایی با شیوه‌های نوین تدوین مقاله‌های علمی به زبان انگلیسی

ساعات درس (۵۱ ساعت):

در این درس با استفاده از متون منتخب از کتب علمی و مجلات خارجی در زمینه‌های اطلاعات بهداشتی و درمانی مطالب و متون مربوط مورد آموزش قرار می‌گیرد.

منابع:

Books

- 1- Health Information Management, (Huffman)
- 2- Organization of Medical Record, (Skurka)
- 3- Medical Examination, (Barbara Bates)

Journals

- 1- Topics in Health Record Management
- 2- AHIMA (American Health information management Association)
- 3- Health Services Reaserch (H.S.R)

و سایر منابع، کتب و نشریات اطلاعات بهداشتی و درمانی

« کاربرد کامپیوتر در مدیریت اطلاعات بهداشتی

درمانی»

تعداد واحد: ۳

کد درس ۰۲

نوع واحد: ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

پیشنیاز:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند: اهمیت مدیریت اطلاعات را بفهمد (MIS)،

سیستمهای کامپیوتری را از دیدگاه مدیر را بشناسد، پایگاه داده را بخوبی بشناسد،

سیستمهای پشتیبانی تصمیم را شناخته و مفهوم آنها را بداند، با برنامه ریزی و کنترل

پروژه آشنا شود، ابزار مستندسازی را بشناسد، روشهای اطلاع رسانی را یاد بگیرد همچنین تغییر

و تحولات سیستم مراقبتهای بهداشتی را بفهمد، نیازمندیهای مراقبت بهداشتی درمانی را بداند،

ساختار سیستم رایانه ای HIS را بشناسد. استانداردسازی در اطلاع رسانی پزشکی را آشنا شود و

با طرح نمونه سیستمهای مراقبت بهداشتی آشنا شود، معماری یک نظام اطلاعاتی بیمارستانی را

تشخیص دهد، با کاربرد رایانه در پزشکی آشنا شود.

سرفصل درس: ۶۸ ساعت

اهمیت مدیریت اطلاعات - سیستم اطلاعات مدیریت MIS - ایجاد و اداره MIS

- مدیریت و کامپیوتر پایگاه داده DBMS - اهداف مدیریت داده و تکامل آن، ساختارهای

پایگاههای داده - مزایا و معایب پایگاه و DBMS - مفهوم سیستم پشتیبانی تصمیم - DSS در

مقایسه با MIS - مندهای تحصیل اطلاعات از DSS - سیکل حیات MIS - مدل مرحله ای یا

مراحل MIS سوالات - شروع پروژه MIS - پیاده سازی MIS - مرحله تجزیه و تحلیل -

نمونه‌سازی - اهمیت کنترل - رابطه کنترل و امنیت - کنترل فرآیند توسعه،
طراحی سیستم، عملیات سیستم - فلوجارت، دیاگرامهای جریان داده - دیکشنری داده‌ها -
HIPO - دیاگرامهای وارینه - از - سیستم مراقبت بهداشتی کنونی - نیازمندیهای مراقبت
بهداشتی - پیدایش سیستمهای اطلاعاتی بیمارستانی - استانداردسازی در اطلاع رسانی پزشکی -
روشهای با اهمیت در دهه ۱۹۹۰ - معماری یک نظام اطلاعاتی بیمارستانی - سیستمهای
مدیریت بیمار - ورودی ها و نتایج گزارشات سیستم‌های مدیریت - برنامه‌ریزی و تعیین بیمار -
نظام اطلاعاتی بیمارستانی و اقدامات پزشکی - اتوماسیون تغذیه بیماران - سیستم اطلاعاتی
آزمایشگاه - سیستم اطلاعاتی رادیولوژی - سیستم اطلاعاتی سرطان شناسی - سیستم اطلاعاتی
داروخانه - سیستم اطلاعاتی پرستاری - سیستم اطلاعاتی مالی بیمارستانی - کاربرد کامپیوتر
پزشکی - داده‌های پزشکی - اتوماسیون در قلب و عروق - اتوماسیون سیستم تنفسی - سیستم
مانیتورینگ بیمار - سیستم نگهداری مدارک پزشکی - نقش رایانه در تصمیم‌گیری بیمارستانی -
سیستمهای مدیریت ارتباطات و تصاویر در پزشکی - آینده سیستم اطلاعاتی بیمارستانی

تحلیل تئوری های مدیریت

کد درس: ۰۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: —

هدف: آشنایی دانشجویان با نظریه های سازمانی و فراگیری نظامهای مدیریتی، همچنین آشنایی با انواع تئوریهای مدیریت به نحوی که توانایی تحلیل نظریه ها، برنامه ریزیها، تئوریها و ... را به نحو شایسته کسب نمایند.

تعداد ساعات درس (۵۱ ساعت):

۱- تحلیل مکاتب کلاسیک، نئوکلاسیک، و مکتب نوین مدیریت

۲- تحلیل نظریه های جدید سازمان و مدیریت

۳- تحلیل برنامه ریزی و برنامه ریزی استراتژیک

۴- تصمیم گیری و فنون آن

۵- بررسی سازمان و سازماندهی، تحولات سازمانی، و توسعه سازمانی

۶- تحلیل تئوریهای هماهنگی و ارتباطات

۷- تحلیل تئوریهای انگیزش

۸- رهبری، تئوریها و سبکهای رهبری

۹- کنترل و فنون آن

۱۰- بهبود سازمان و مدیریت تحول

۱۱- نظام مدیریت

۱۲- تحلیل علم مدیریت و روشهای مقداری در تصمیم گیری

اطلاع‌رسانی پزشکی

کد درس: ۰۵

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: -

هدف: آشنایی با انواع بازیابی اطلاعات مورد نیاز تحقیق و پژوهش و نحوه استفاده از تکنولوژی در ارائه خدمات اطلاع‌رسانی، شناخت نظامهای اطلاع‌رسانی موجود در سطح ملی و بین‌المللی و آگاهی از اهداف و تشکیلات مراکز آموزشی - پژوهشی به منظور اطلاع‌رسانی وسیع در حوزه علوم پزشکی.

* سرفصل‌های دروس: (۵۱ ساعت)

- انواع روشهای بازیابی اطلاعات بهداشتی درمانی.
- نحوه بکارگیری اطلاعات بازیابی شده در تحقق اهداف آموزشی، پژوهشی و برنامه‌ریزی.
- تاریخچه بکارگیری تکنولوژی اطلاعات.
- کاربرد تکنولوژی اطلاعات در گسترش خدمات و فعالیت‌های اطلاع‌رسانی.
- ارتباط بین تکنولوژی اطلاعات و خدمات اطلاع‌رسانی.
- مطالعه و بررسی عوامل مؤثر در طراحی نظامها.
- تعریف و مفاهیم طراحی نظامهای اطلاعات بهداشتی درمانی و معرفی بانک اطلاعات موجود در این زمینه.
- نحوه اطلاع و بهینه‌سازی نظامهای اطلاع‌رسانی پزشکی.
- آشنایی با تشکیلات، وظایف و انواع خدمات قابل ارائه نظامهای اطلاع‌رسانی پزشکی.
- شناخت اهداف و مطالعه زمینه چگونگی استفاده از نظامهای اطلاع‌رسانی بین‌المللی پزشکی.
- اهداف مراکز آموزشی - پژوهشی برحسب انواع آنها.
- مدیریت مراکز و منابع و تجهیزات مراکز آموزشی - پژوهشی.
- همچنین در طول برگزاری این دروس دانشجویان پس از کسب آشنایی لازم، موظف هستند گزارش جامعی به منظور معرفی تأثیر خدمات اطلاع‌رسانی پزشکی در تحقق اهداف مختلف نظام بهداشتی درمانی ارائه دهد.

مدارک پزشکی در ایران و جهان

کندرس ۵۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنائی با موقعیت علم و حرفه مدارک پزشکی در دنیا مخصوصاً در کشورهای پیشرفته از نظر مدارک پزشکی، آشنائی با سازمانها و موسساتی که در پیشرفت این علم دخالت داشته و دارند به منظور استفاده از تجربیات مفید آنها برای پیشبرد این علم و حرفه در ایران و نیز آشنائی با علم و حرفه مدارک پزشکی در ایران و مشکلات آن، تجزیه و تحلیل مشکلات و پیدا کردن راه‌حلهای مناسب برای آنها (در این دروس حداقل وضعیت مدارک پزشکی در کشورهای آمریکا، انگلستان، استرالیا، کانادا، هند مورد بررسی قرار می‌گیرد).

سرفصل دروس (۵۱ ساعت):

۱- موارد زیر برای هر یک از کشورهای انتخاب شده توضیح داده خواهد شد:

الف - تاریخچه مدارک پزشکی

ب - موقعیت حقوقی مدارک پزشکی

ج - موقعیت حرفه و استانداردهای موجود

د - برنامه‌های آموزشی آن کشور در زمینه مدارک پزشکی

ه - انجمنهای ملی و اهداف و وظائف آنها

و - سیستمهای طبقه‌بندی مورد استفاده

ز - روشهای ذخیره و بازیابی اطلاعات

ح - روشهای اداره مدارک پزشکی

ط - پیشرفت و استفاده از تکنولوژی جدید در بخش مدارک پزشکی

ی - وظائف خاص این حرفه در آن کشور

۲ - معرفی سیستم مناسب ذخیره و بازیابی مدارک و اطلاعات پزشکی در بیمارستانهای

ایران

۳ - نقش سازمان بهداشت جهانی در پیشرفت این حرفه

۴ - نقش (I. نقش) International Federation on Health Record Organization

(F. H. RO)

در پیشرفت مدارک پزشکی در دنیا و کشورهای در حال رشد، تاریخچه، اهداف،

انتشارات شرح وظائف آن سازمان.

سیستمهای نامگذاری و طبقه‌بندی بیماریها

کندرس ۵۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیساز:

هدف: آشنائی دانشجو با تفاوت‌های سیستمهای نامگذاری و طبقه‌بندی، آشنائی
تئوری و عملی با سیستمهای نامگذاری و طبقه‌بندی عمومی و تخصصی متداول در دنیا، آشنائی
تئوری و عملی با سیستم مناسب برای بیمارستانهای مختلف.

سرفصل دروس (۵۱ ساعت):

تعریف نامگذاریها و طبقه‌بندیها و تفاوت کاربرد آنها، تاریخچه آنها

۱ - نامگذاریهای متداول عمومی

الف - SNDO نامگذاری استاندارد بیماریها و اعمال جراحی

ب - Current Medical Information and Terminology (CMIT)

ج - Current Procedural Terminology (CPT)

د - Systematized Nomenclature of Pathology (SNOP)

ه - Systematized Nomenclature of Medicine (SNOMED)

- نامگذاریهای تخصصی:

الف - Standard Nomenclature of Veterinary

(SNVDO) Diseases and operations

ب - طبقه‌بندیهای آماری عمومی:

Standard Nomenclature of Athletic Injuries

الف - ICD - q ICD

ب - ICD - A, ICD - CM - q

طبقة بندی های آماری تخصصی:

الف - ICD. Oncology

ب - International Classification of Impairments, Disabilities,

and

ج - Handicaps. Diagnostic and Statistical Manual of Manual of

Disorders

Mentalp

د - Classification in Mental Retardation

ه - Roentgen Classification

و - Nursing Diagnosis

ز - Health Care Financing Administration (HCPCS) Common

Coding

Procedrue

«سازمان و مدیریت بهداشت و درمان در ایران»

کندرس ۵۸

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با ویژگیهای نظام بهداشتی درمانی و نحوه اجرای اصول مدیریت و برنامه‌ریزی در امر بهداشت و درمان که از یکسو به بررسی علوم مربوط به خصوصیات فردی و انسانی و از سوی دیگر علوم مربوط به ویژگیهای جمعی و اجتماعی پرداخته و همه این علوم را در ارتباط با مسائل پزشکی و بهداشتی و چگونگی رسانیدن این خدمات به فرد و جامعه مورد بررسی قرار دهد.

سرفصل دروس (۵۱ ساعت):

۱- سببهای بهداشت در جوامع مختلف جهان از نظر گرسنگی و سوء تغذیه، بیماریها، مسکن، آب آشامیدنی، بهداشت شغلی، منابع گرمازا، امکانات بهداشتی، هزینه سرانه بهداشتی، علل مرگ و میر و ...

۲- بررسی مشکلات بهداشت و درمان کشورهای در حال توسعه.

الف) از دیدگاه مردم

ب) از دیدگاه ارائه دهندگان خدمات

ج) از دیدگاه برنامه‌ریزان و سیاستگذاران

۳- سیستمهای مراقبت بهداشتی و درمانی

- سیستم تعاون همگانی

- سیستم بیمه بهداشتی

- سیستم خدمات بهداشتی ملی

«سلامان و مدیریت بهداشت و درمان در ایران»

کندرس ۵۸

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با ویژگیهای نظام بهداشتی درمانی و نحوه اجرای اصول مدیریت و برنامه ریزی در امر بهداشت و درمان که از بکسو به بررسی علوم مربوط به خصوصیات فردی و انسانی و از سوی دیگر علوم مربوط به ویژگیهای جمعی و اجتماعی پرداخته و همه این علوم را در ارتباط با مسائل پزشکی و بهداشتی و چگونگی رسانیدن این خدمات به فرد و جامعه مورد بررسی قرار دهد.

سرفصل دروس (۵۱ ساعت):

۱- سیمای بهداشت در جوامع مختلف جهان از نظر گرسنگی و سوء تغذیه، بیماریها، مسکن، آب آشامیدنی، بهداشت شفلی، منابع گرمازا، امکانات بهداشتی، هزینه سرانه بهداشتی، علل مرگ و میر و ...

۲- بررسی مشکلات بهداشت و درمان کشورهای در حال توسعه.

الف) از دیدگاه مردم

ب) از دیدگاه ارائه دهندگان خدمات

ج) از دیدگاه برنامه ریزان و سیاستگذاران

۳- سیستمهای مراقبت بهداشتی و درمانی

- سیستم تعاون همگانی

- سیستم بیمه بهداشتی

- سیستم خدمات بهداشتی ملی

اقتصاد خرد و کلان

کلاس ۹۰

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف:

آشنا ساختن دانشجویان با کلیات و مبانی علم اقتصاد، اهداف، نظرات و تحلیلهای اقتصادی در چهارچوب ضوابط و احکام اسلامی، همچنین آشنائی با واحدهای اقتصادی و تکنیکها و مدلهای اقتصادی مربوطه همراه با منحنیهای آن در سطوح خرد و کلان، ارتباط ارگانیک اقتصاد خرد و کلان و ارتباط آنها با سایر علوم، سرمایه گذاری بخش خصوصی و بخش دولتی و عوامل موثر بر آن، پول، بانکداری، بانک مرکزی و سیاستهای پولی، سیاستهای مالی و استقراض دولتی.

دانشجو پس از گذراندن این دوره باید بتواند نقش اقتصاد در جامعه را درک نماید و با کمک از ابزارها و مربوطه، استفاه بهینه از منابع را در جهت افزایش بهره وری و در راستای رشد و توسعه یک جامعه بمتصور بهبود و ارتقاء رفاه اجتماعی، تجزیه و تحلیل نماید.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

فصل اول: کلیات

- تعریف علم اقتصاد، مروری بر پیدایش و تاریخچه علم اقتصاد، اهداف و نظرات اقتصادی، خانواده بعنوان اولین واحد اقتصادی، جهان بین اسلامی و تاثیر آن در رفتار اقتصادی.

فصل دوم: روشهای تحقیق و توابع عرضه و تقاضا در اقتصاد

- شناخت روشهای تحقیق، عرضه و تقاضا و منحنیهای مربوطه، تعادل در بازار و

مکانیسم قیمتها، عوامل اثر در عرضه و تقاضا.

فصل سوم: مطلوبیت و منحنیهای یتفاوتی

- مفهوم مطلوبیت، مطلوبیت کل و نهائی، اصل نزولی بودن مطلوبیت نهائی،

منحنیهای یتفاوتی و خط بودجه.

فصل چهارم: تولید

- بررسی تابع تولید، مراحل و منحنیهای مربوطه، قانون بازده نزولی، تولید کل،

متوسط و نهائی، ترکیب بهینه عوامل تولید.

فصل پنجم: هزینه

- هزینه، انواع هزینه و منحنیهای مربوطه، ارتباط هزینههای متوسط، متغیر متوسط

با هزینه نهائی، نقطه بر سر و تعیین مناطق سه روز پایین

فصل ششم: انواع بازار

- تعریف بازار، بازار و رقابت کامل، مشخصات آن و منحنیهای مربوطه، بررسی

نقطه تعادل، بحدا کثر رسانیدن سود، بازار انحصار خالص، مشخصات آن و منحنیهای مربوطه،

بررسی نقطه تعادلی، بحدا کثر رسانیدن سود

فصل هفتم: اقتصاد کلان و حسابداری ملی

- تعریف و اهداف مهم در اقتصاد کلان، حسابداری ملی و اهداف آن، گزارش دورانی و نقش آن در تجزیه و تحلیل های اقتصادی، روش محاسبه تولید ناخالص ملی، تولید ناخالص داخلی، تولید خالص، درآمد ملی، درآمد سرانه، درآمد شخصی و درآمد قابل تصرف.

فصل هشتم: درآمد ملی و سیاستگذاری اقتصاد کلان

- تولید ناخالص ملی واقعی، نظریه مصرف، پس انداز و سرمایه گذاری، نظریه کپتز در مورد تعیین درآمد ملی در اقتصاد دو بخشی، سه بخشی و چهار بخشی و تعیین سیاستهای مالی مطلوب.

فصل نهم: پول و بانک

- تعریف پول و نقش آن در جامعه، بانکداری و عملیات بانکی و نقش آن در جامعه، اصول حاکم بر بانکداری، بانک مرکزی.

فصل دهم: سیاستهای پولی و مالی

- تورم، علل و عوارض آن، رکود، علل و عوارض آن، سیاستهای مالی و تاثیرات آن، سیاستهای پولی و اثراتش

فصل یازدهم: رشد و توسعه اقتصادی

- مفهوم رشد در جامعه اقتصادی، مفهوم توسعه، تفاوت کشورهای توسعه یافته با کشورهای کمتر توسعه یافته.

پژوهش عملیاتی

که درس ۱۰

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف:

هدف از این درس، ایجاد توانایی در دانشجویان جهت یافتن راه حل مسایل مدیریت میباشد و روش مشخص آن این است که با مسایل مدیریت برخوردی مانند مسایل علمی گردد. پژوهش عملیاتی، علم مدیریت کمی است و کاربرد آن باعث صرفه جویی در هزینه و ارائه خدمات مناسبتر میباشد. از آنجای که هدف نهایی از کاربرد پژوهش عملیات، کمک به مدیران اطلاعات بهداشتی و درمانی در مهمترین فرایند مدیریت یعنی تصمیم گیری است. بنابراین لزوم آگاهی مدیران اطلاعات بهداشتی و درمانی آینده از این روشها ضروری میباشد.

ساعت درس (۵۱ ساعت):

در این خصوص ذیل مورد بررسی قرار می گیرد.

- رابطه علم با مفهوم مدیریت

- تئوری سیستم و تئوری تعمیم

- یادآوری احتمالات و آمار و جبر ماتریسی

- صف

- شبیه سازی

- تخصیص

- برنامه ریزی خطی و کاربرد آن

- روش سیمپلکس
- زوجیت
- مقابله با حلقه تکرار
- مدل حمل و نقل
- تحلیل شبکه‌ها
- مراحل تصمیم‌گیری
- بررسی عملیات و تصمیم‌گیری

بخش بهداشت و درمان

- اقتصاد بهداشت و درمان و فقر و گروه‌های آسیب پذیر
یارانه و تاثیر آن بر سلامت افراد جامعه، مزایا و ننگ‌های پرداخت نقدی و یارانه،
ویژگی‌های سیاست‌های جبرانی نسبت به پرداخت همگانی یارانه در بخش بهداشت و درمان
- دیدگاه‌های کلان اقتصاد بهداشت و درمان در زمینه برآورد شاخص‌های و
معیارهای مربوط به درمان بستری در شرایط موجود و بهینه سازی آن (برآورد تعداد تخت
بیمارستانی مورد نیاز، ارزشیابی اقتصادی و محاسبه هزینه تحت روز بیمارستان، خودگردانی
اقتصادی بیمارستانی، کمبود دارو و تجهیز واحدهای بهداشتی - درمانی، جایگزین کردن
جراحی‌های سرپایی بجای جراحی‌های با مراقبت و بستری طولانی در بیمارستان، تهیه لیست
داروهای ضروری و اساسی و محاسبه تعهدات اقتصادی آن)

- تورم در بخش بهداشت و درمان و علل آن، تورم از فشار تقاضا
- نقش بخش بهداشت و درمان در توسعه اقتصادی
- نقش و مشارکت مالیات دهندگان در کنترل هزینه‌ها
- الگوی مصرف، مشارکت و تمایل در خرید خدمات بهداشتی و درمانی
- بهداشت برای همه، سیاست‌های اقتصادی دولت و ایجاد نظام اطلاعات اقتصادی،

بخش بهداشت و درمان

- تحقیقات اقتصادی به منظور حداکثر بهره‌وری و توزیع عادلانه منابع

اقتصاد بهداشت و درمان

کندرس ۱۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

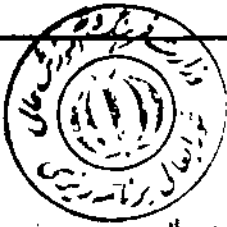
هدف:

دانشجو پس از گذراندن این دوره آموزشی باید بتواند مسایل مهم اقتصاد بهداشت و درمان را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و براساس شرایط و با استفاده از تکنیکها و مدلهای اقتصادی نسبت به تخصیص بهینه منابع در سطح فرد و در سطح کلان به منظور بهره‌وری مطلوب از امکانات موجود اقدام کند.

همچنین دانشجو بتواند در امور برنامه‌ریزی، ارزشیابی و نظارت اقتصادی را در کلیه فرایندهای تولید، ثبت و ضبط و ارایه اطلاعات بهداشتی و درمانی بمنظور نیل به بهره‌وری حداکثر سیستمها و بهینه‌سازی اقتصادی آنها بطور مستمر اقدام کند.

سرفصل دروس (۵۱ ساعت):

- مروری بر اقتصاد عمومی
- مفاهیم اساسی و زیربنایی اقتصاد بهداشت و درمان
- تفاوت بین دیدگاههای اقتصاد بهداشت و اقتصاد عمومی
- خط مشی‌ها و سیاستهای کلان اقتصادی در بخش بهداشت و درمان
- استراتژیهای اقتصاد بخش بهداشت و درمان
- برنامه‌ریزی اقتصادی کلان بخش بهداشت و درمان
- مفاهیم اقتصادی درباره تولید ناخالص ملی، تولید ناخالص داخلی و اصطلاحات مختلف اقتصادی همراه با فرمولهای آن و تورشهای در محاسبه هزینه بخش بهداشت و درمان.

- تئوریا و نظریه‌های مهم در اقتصاد بهداشت و درمان.

- تکنیکها و مدل‌های تولید، ثبت و ضبط و ارزیابی اطلاعات بهداشتی و درمانی در

برخی از کشورهای جهان و مقایسه شاخصهای کشورهای منتخب با ایران

- بررسی و تحلیل تعامل شاخصهای مهم توسعه اقتصادی، اجتماعی و شاخصهای

بهداشتی و وجوه افتراق بخش بهداشت و درمان با سایر بخشهای اقتصادی.

- تجزیه و تحلیل الگوهای ورودی، خروجی در سیستمهای بهداشتی و درمانی در

سطح منطقه‌ای و ملی

- آنالیز قوانین عرضه و تقاضا در بخش بهداشت و کاهش عرضه و تقاضا و

محدودیت‌های مربوط به آن.

- اقتصاد بیمه درمانی و سیستمهای پرداخت و دریافت و انواع بیمه‌ها از دیدگاه

اقتصادی

- بهداشت و درمان اقتصاد جمعیت و مدل‌های توسعه اقتصادی و رشد جمعیت

- طرح تکنیکهای اقتصادی برای توزیع عادلانه امکانات در بخش بهداشت و

درمان

- بررسی نقش نیروی انسانی در افزایش کارایی اقتصادی بخش بهداشت و درمان

- ارزشیابی اقتصادی با استفاده از تکنیکهای مدل‌های احتمالی و قطعی در تخصیص

بهینه منابع بخش بهداشت و درمان

- اقتصاد بهداشت و درمان فقر و گروههای آسیب پذیر

- یارانه و تاثیر آن بر سلامت افراد جامعه، مزایا و تنگناهای پرداخت نقدی و

یارانه، ویژگیهای سیاستهای جبرانی نسبت به پرداخت همگانی یارانه در بخش بهداشت و درمان

- دیدگاه کلان اقتصاد بهداشت و درمان در زمینه برآورد شاخصها و معیارهای

مربوط به درمان بستری در شرایط موجود و بهینه‌سازی آن (برآورد تعداد تخت بیمارستانی مورد

نیاز، ارزشیابی اقتصادی و محاسبه هزینه تخت روز بیمارستان، خودگردانی اقتصادی بیمارستانی، کمبود دارو و تجهیزات واحدهای بهداشتی - درمانی، جایگزین کردن جراحیهای سرپایی بجای جراحیهای با مراقبت و بستری طولانی در بیمارستان، تهیه لیست داروهای ضروری و اساسی و محاسبه تعهدات اقتصادی آن).

- تورم در بخش بهداشت و درمان و حل آن، تورم از فشار تقاضا

- نقش بخش بهداشت و درمان در توسعه اقتصادی

- نقش و مشارکت مالیات دهندگان در کنترل هزینه ها

- الگوی مصرف، مشارکت و تمایل در خرید خدمات بهداشتی و درمانی

- بهداشت برای همه، سیاستهای اقتصادی دولت و ایجاد نظام اطلاعات اقتصادی

بخش بهداشت و درمان

- تحقیقات اقتصادی به منظور حداکثر بهره‌وری و توزیع عادلانه منابع

استانداردهای خدمات بهداشتی-درمانی

کد درس: ۱۲

تعداد واحد: ۲

شرح واحد: نظری

پیشنیاز: اقتصاد بهداشت بیمارستان

هدف:

دانشجویان در این درس با اطلاعات پایه و زمینه‌ای در مورد ارائه مراقبت بهداشتی و استانداردهایی که در این زمینه باید رعایت شود - و همچنین پیشرفتهای جدید در صنعت خدمات بهداشتی درمانی آشنا می‌شوند.

استاندارد به معنی معیار یا نمونه‌ای است که شبیهی مورد نظر با آن مقایسه می‌شود. هدف از این درس آشنائی با ضوابط و اصولی و موازین بهداشتی است که مراکز بهداشتی درمانی از آن برخوردار می‌گردند. این استانداردها در پذیرش و درمان بیماران، مشارکت در تصمیم برای بهداشت عمومی، شرکت فعال در انجام تحقیقات به دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی به طرز موثری کمک می‌کند.

- سرفصل دروس: (۲۴ ساعت)

- استانداردهای پرسنلی بیمارستانها با توجه به اینکه بزرگترین رقم هزینه‌های جاری بیمارستان هزینه‌های پرسنلی است (پرسنل شامل گروه پزشکی، پرسنل پرستاری و پرسنل غیرحرفه‌ای).

- استانداردهائی در مورد توزیع بودجه و اختصاص آن برحسب گروه‌های مختلف (پرسنلی - دارویی، غذایی (ابزارآلات...)).

- استانداردهای مرگ و میر که کیفیت کار پزشکان را مورد بررسی قرار می‌دهد.

- استانداردهای واحد پرستاری که شامل استاندارد مراقبت پرستاری، میزان ساعت کار برای بخشهای مختلف صرف می‌شود، کادر پرستاری در بخشهای C.S.R. سوختگی - اورژانس - زایمان و ...

- استانداردهای پرسنلی برای بخشهای تشخیصی مثل آزمایشگاه و تعداد پرسنل آن و استاندارد آن.

- رادیولوژی، توانبخشی و استانداردهای محیطی برای بیمارستان‌های توانبخشی - داروخانه - مددکاری.

- استانداردهای اتاق ریکاوری - استانداردهای اتاق C.S.R. (استریل مرکزی).

- استانداردهای فیزیوتراپی - استانداردهای اتاق عمل و بخشهای جراحی.

- استانداردهای بخش مختلف - استاندارد وسایل و تجهیزات مختلف برای بخشها

- استانداردهای بخش مدارک پزشکی (شامل ۴ واحد پذیرش - بایگانی پزشکی - کدگذاری بیمارها و

آمار بیمارستانی) این استانداردها شامل پرسنل، فضای فیزیکی (آموزشی - غیرآموزشی)، تجهیزات و ...

می شود.

- استانداردهای مسیر جمع آوری، پردازش، تولید و توزیع اطلاعات در هر یک از رده‌های تخصصی پزشکی موجود در مراکز بهداشتی درمانی.

سمینار روش تحقیق در سیستم های اطلاعات بهداشتی و درمانی

کد درس: ۱۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: (۲ واحد تئوری، ۱ واحد عملی)

هدف:

تقویت توانایی دانشجوی جهت مشخص نمودن مشکلات عمده محدوده مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی، انجام تحقیق برای کمک به حل این مسایل، یافتن راههای فنی برای اتخاذ تصمیمات مقتضی بوسیله مدیران بهداشتی و درمانی، بالابردن کارایی سیستمهای بهداشتی و تسلط بر شیوه های طرح و تدوین رساله دکتری.

سرفصل درس (۵۱ ساعت):

- ۱- مروری بر مفاهیم مرتبط با تحقیق علمی:
نظریه - تحقیق - تحقیق بنیادی - تحقیق کاربردی - انتخاب موضوع - بیان مسئله - اهداف تحقیق - اهمیت تحقیق - فرضیه تحقیق - سئوالات تحقیق - محدودیتهای تحقیق.
- ۲- تحلیل روشهای تحقیق:
تحقیق تاریخی، تحقیق توصیفی، تحقیق تداومی و مقطعی، تحقیق موردی و زمینه ای، تحقیق همبستگی، تحقیق تجربی، تحقیق نیمه تجربی
- ۳- فنون جمع آوری اطلاعات:
نمونه گیری، روشهای مختلف جمع آوری اطلاعات، طرح ریزی برای جمع آوری اطلاعات، طرح تجزیه و تحلیل اطلاعات
- ۴- پیش آزمایی تحقیق، تمرین بر طرح و تدوین پیشنهاد رساله دکتری
- ۵- طرح کار تحقیق:
- ۶- بودجه تحقیق:
عملیاتی که بایستی به اجراء درآید، زمان اجرای عملیات، افراد مسئول اجرای عملیات و زمانی را که صرف خواهد کرد.
- ۷- بودجه تحقیق:
زمان تدوین بودجه، چگونگی تدوین بودجه، چگونگی کاهش بودجه
- ۷- مدیریت، نظارت و ارزشیابی طرح تحقیق
- ۸- نحوه نگارش گزارش تحقیق
- ۹- تحلیل شیوه های بهره برداری و نتیجه گیری از تحقیقات در سیستمهای اطلاعات بهداشتی و درمانی
- ۱۰- نحوه نگارش رساله دکتری
- ۱۱- ملاحظات دفاع از رساله

مدیریت مراکز و شبکه‌های اطلاع‌رسانی در ایران

کد درس: ۱۵

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف:

توجه اساسی به این مهم می‌باشد که اطلاعات علمی و فنی بالاخص اطلاعات پزشکی یک منبع حیاتی برای پیشرفت علمی و اقتصادی در هر کشور محسوب می‌گردد. برنامه‌ریزی برای ایجاد و توسعه نظام‌های ملی اطلاعات یا شبکه‌های اطلاعاتی هنگام و هماهنگ با سایر برنامه‌های توسعه ملی انجام گیرد. زیرا تنها در این صورت است که از منابع اطلاعاتی حداکثر بهره‌برداری بعمل خواهد آمد.

تعداد ساعات درس: ۵۱ ساعت

- (۱) بررسی نظام‌های ملی اطلاعاتی در کشورهای در حال توسعه
- (۲) سیاست ملی اطلاعات و راهبردهای توسعه زیربنای ملی اطلاعات
- (۳) بررسی انواع شبکه‌های اطلاعاتی و عناصر اصلی آن.
- (۴) بررسی شبکه‌های ملی اطلاع‌رسانی پزشکی
- (۵) نقش کامپیوتر در شبکه‌های اطلاع‌رسانی پزشکی
- (۶) آشنائی با ویژگیهای شبکه اطلاع‌رسانی کامپیوتری در خصوص ارائه خدمات اطلاعاتی در همه زمینه‌های تخصصی پزشکی، کنترل و نظارت مرکزی، برنامه‌ریزی و تقسیم منطقی کار و وظایف، هدایت جریان تولید و مصرف اطلاعات، گسترش دامنه فعالیتهای شبکه و تجهیز همزمان آن از نظر فنی
- (۷) بررسی انواع جایابی اطلاعات، جستجوی نتایج تحقیقات علمی

مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی تطبیقی

کد درس: ۱۶

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

- ۱- کاربرد کامپیوتر در سیستمهای اطلاعات بهداشتی - درمانی
- ۲- کاربرد سیستمهای نامگذاری و طبقه بندی در پردازش اطلاعات بهداشتی - درمانی
- ۳- استراتژی مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی

هدف: بررسی فرایندهای تولید، گردش، توزیع اطلاعات بهداشتی - درمانی در سطوح مختلف نظام بهداشتی - درمانی و فراگیری نحوه نمایش و عرضه اطلاعات به مدیران رده های مختلف و سایر متقاضیان واجد شرایط در نظام بهداشتی - درمانی می باشد. این درس به دانشجو کمک می کند تا بتواند اصول مدیریت اطلاعات را در شبکه های بهداشتی، موسسات آموزشی، درمانی و پژوهشی پیاده نماید. همچنین بخشهای مختلف هر یک از مراکز مذکور را از نظر سیستم ذخیره و بازیابی اطلاعات بیمار و ارتباط با بخش مدارک بهداشتی و پزشکی مورد مطالعه قرار دهد. در این درس وضعیت مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی در کشورهای آمریکا، استرالیا، انگلستان و امثالهم نیز مورد بررسی قرار می گیرد.

سرفصل دروس (۵۱ ساعت):

۱- آشنایی با اصول و مبانی مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی

الف - نقش اطلاعات در سیر توسعه جوامع

- ب - بررسی تحول و تکامل اطلاعات در نظام بهداشتی - درمانی
- ج - کاربرد اطلاعات در نظامهای آموزشی و پژوهشی و علوم پزشکی
- د - کاربرد اطلاعات در نظامهای برنامه ریزی و ارزیابی خدمات بهداشتی و

درمانی

- ه - کاربرد اطلاعات در نظامهای ارتقاء کیفیت مراقبت از بیمار
- ۲- بررسی نحوه مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی در کشورهای پیشرفته (در هر کشور موارد ذیل مورد بررسی و بحث قرار گیرد):

- الف - جایگاه اطلاعات در نظام بهداشتی - درمانی
  - ب - کاربرد اطلاعات در سرویسهای بهداشتی - درمانی
  - ج - بکارگیری تکنولوژی اطلاعات در نظام بهداشتی - درمانی
  - د - نقش و اهمیت مدیریت اطلاعات در نظام بهداشتی - درمانی
- ۳- مفاهیم مدیریت اطلاعات و فرایند جمع آوری اطلاعات در مراکز ذیل:
- الف - خانه‌ها و مراکز بهداشت
  - ب - بیمارستانهای آموزشی - درمانی
  - ج - موسسات آموزشی و تحقیقات علوم پزشکی
- ۴- سیستمها و شبکه‌های ارتباطات
- الف - سیر تکامل و توسعه ارتباطات
  - ب - شبکه‌های ارتباطی در نظام اطلاعات بهداشتی - درمانی
  - ج - ارتباطات درون سازمانی و برون سازمانی (افقی - عمودی - محیطی)
  - د - سیر گردش اطلاعات از طریق شبکه ارتباطات سازمانی
  - ه - سیر گردش اطلاعات از طریق شبکه ارتباطی در مراکز، سازمانها و موسسات

نظام بهداشتی - درمانی

۵- بررسی نحوه ساخت سیستمهای اطلاعاتی در نظام بهداشتی - درمانی

۶- بررسی مفاهیم و روند توسعه ساختار سیستم اطلاعاتی در سرویسهای خدمات

بهداشتی - درمانی

۷- امنیت و کنترل اطلاعات در بک سیستم پیشرفته اطلاعاتی در سرویسهای خدمات

بهداشتی - درمانی

۸- دسته بندی خدمات بهداشتی - درمانی و طراحی سیستم اطلاعاتی مناسب برای یک

مرکز بهداشتی - درمانی

۹- اطلاعات رسانی در سطوح اولیه بهداشتی (شبکه بهداشتی)

۱۰- اطلاعات رسانی در سطوح دوم بهداشتی (بیمارستانها و موسسات پژوهشی)

۱۱- تداخل عرضه و تبادل اطلاعات در دو سطح فوق

۱۲- بررسی تولید، پردازش، توزیع و نحوه مدیریت اطلاعات در سیستمهای پرستاری

۱۳- سیستم حمایت کننده تصمیم گیری مدیران و متخصصین بهداشتی - درمانی با

بهره گیری از اطلاعات

الف - بررسی نحوه تولید و گردش اطلاعات در هر یک از زیر ساختهای نظام

بهداشتی - درمانی

ب - برنامه ریزی یک سیستم اطلاعات بهداشتی - درمانی

ج - اجرا و کنترل یک سیستم اطلاعات بهداشتی - درمانی

د - نحوه مدیریت صحیح در شبکه اطلاعات بهداشتی - درمانی در مراکز

بهداشتی، درمانی آموزشی و پژوهشی پزشکی از نظر:

A- ایجاد انگیزه و راههای هدایت صحیح و استفاده مناسب از اطلاعات

B- رهبری عملیات واحدهای مختلف یک مرکز بهداشتی - درمانی در جهت تحقق

اهداف از پیش تعیین شده مرکز

C- هماهنگی در بخش مرکزی مدارک بهداشتی و پزشکی و ارتباط واحدهای مختلف با

یکدیگر

D- ارزیابی فعالیتها با توجه به هدف و زمان لازم جهت نیل به آنها

E- نحوه آماده سازی مدیران بهداشتی - درمانی در ارتباط با استفاده از مدیریت نوین

اطلاعات بهداشتی - درمانی

۱۵- آینده مدیریت اطلاعات بهداشتی - درمانی

۱۶- مدیریت و رهبری از دیدگاه اسلام

کاربرد سیستمهای نامگذاری و طبقه‌بندی بیماریها در پردازش اطلاعات بهداشتی - درمانی

کندرس ۱۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: (سیستمهای نامگذاری و طبقه‌بندی بیماریها)

هدف:

بررسی تفاوت‌های کاربرد سیستمهای نامگذاری و طبقه‌بندی بیماریها، معرفی نحوه ذخیره و بازیابی اطلاعات مندرج در پرونده‌های پزشکی جهت تامین اهداف آموزشی و پژوهشی، آشنائی تئوری و عملی با سیستم مناسب برای هر یک از زیر ساختهای آموزشی - درمانی در نظام بهداشتی - درمانی و نحوه پردازش و تحلیل اطلاعات با استفاده از سیستم مناسب ذخیره و بازیابی اطلاعات بهداشتی - درمانی.

سرفصل دروس (۳۴ ساعت):

۱ - بررسی سیستمهای نامگذاری مورد استفاده در اطلاعات بهداشتی - درمانی و نحوه

کاربرد آنها نظیر سیستمهای

- 1) Standard Nomenclature of Diseases and Operation.
- 2) Current Medical Information and terminology
- 3) Current Procedural Terminology.
- 4) Standard Nomenclature of Athletic Injuries.
- 5) Systematized Nomenclature of Pathology.
- 6) Systematized Nomenclature of Medicine.

- 7) Systematized Nomenclature of Dermatology.
- 8) Standard Nomenclature of Veterinary Diseases and Operations.
- 9) Systematized Nomenclature of Veterinary Medicine.
- 10) Standardized Nomenclature of Animal Parasitic Diseases.
- 11) Nomenclature and criteria for Diagnoses of Diseases of the Heart and Great Vessels.
- 12) International Nomenclature of Diseases (IND)
- 13) International Classification of procedures in medicine.

۲- بررسی سیستمهای طبقه‌بندی مورد استفاده در اطلاعات بهداشتی - درمانی و نحوه

کاربرد آنها نظیر سیستمهای:

- 1) International Classification of Diseases - Ninthrevision (ICD-9)
- 2) International Classification of Diseases - Ninthrevision Clinical Modification (ICD - 9 - CM)
- 3) International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems. (ICD - 10)
- 4) International Classification of Diseases - Tenth Revision - Clinical Modification. (ICD - 10 -CM)
- 5) International Classification of Diseases - oncology (ICD - O)
- 6) Application of the International Classification of Diseases to Dentistry and Stomatology (ICD - DA)
- 7) Mental Disorders : Glossary and guide to their classification in

accordance with the ICD - 9. (ICD - 9 - MD)

8) A Guide to the ICD - 10 Classification of Mental and Behavioral Disorders. (ICD - 10 - MBD)

9) Application of the International Classification of Diseases to Rheumatology and orthopaedics. (ICD - R & O)

10) International Coding Index for Dermatology. (ICID)

11) Application of the International classification of Diseases to Neurology. (ICD - NA)

12) Application of the International Classification of Diseases of Pediatrics, (ICD - Ped).

13) International Classification of Procedures in Medicine. (ICPM)

14) International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps (ICIDH)

۳- بررسی سیستمهای طبقه‌بندی مورد استفاده در مراکز بهداشتی درمانی سرپایی و نحوه

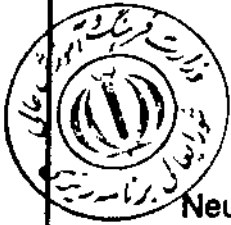
کاربرد آنها نظیر سیستمهای:

1) Reason For Encounter Classification

2) International Classification of Health Problems in Primary Care.

3) Reason For Visit Classification. (RFV)

4) Ambulatory Visit Groups. (AVGs).

5) Roentgen Classification.

- ۴- بررسی کاربرد سایر سیستمهای طبقه بندی اطلاعات بهداشتی درمانی در آمریکا
  - ۵- بررسی کاربرد سایر سیستمهای طبقه بندی اطلاعات بهداشتی درمانی در اروپا
  - ۶- بررسی کاربرد سایر سیستمهای طبقه بندی اطلاعات بهداشتی درمانی در آسیا
  - ۷- بررسی کاربرد سایر سیستمهای طبقه بندی اطلاعات بهداشتی درمانی در استرالیا
  - ۸- بررسی کاربرد سایر سیستمهای طبقه بندی اطلاعات بهداشتی درمانی در افریقا
  - ۹- بررسی کاربرد سایر سیستمهای طبقه بندی اطلاعات بهداشتی درمانی در ایران
- الف) بررسی سیر پژوهش در سیستم علوم پزشکی کشور
- ب) محورهای تحقیقات علوم پزشکی در کشور
- ج) سازمان ملی اطلاعات بهداشتی - درمانی
- د) بررسی سیستمهای طبقه بندی بیماریها که در ایران مورد استفاده هستند.
- ه) تعیین میزان کاربرد هر یک از سیستمهای مورد استفاده در کشور
- و) طراحی و نحوه ایجاد سیستم طبقه بندی مناسب در یک مرکز بهداشتی - درمانی
- ۱۰- نحوه پردازش و تحلیل اطلاعات با استفاده از سیستم مناسب ذخیره و بازیابی اطلاعات بهداشتی - درمانی.

سمینار سیستم‌های اطلاعاتی مدیریت

کد درس: ۱۸

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: (۱ واحد تئوری، ۲ واحد عملی)

پیشنیاز:

هدف:

توانمندی بیشتر دانشجوی جهت تعیین جنبه‌های مختلف مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی، بررسی مشکلات موجود در راه تحقق نظام ملی اطلاعات بهداشتی درمانی، و ارائه راه‌حلهای مناسب جهت رفع نقایص سیستم فعلی، معرفی راهکارهای عملی برای اتخاذ تصمیمات مقتضی بوسیله مدیران رده‌های مختلف نظام بهداشتی درمانی کشور، و تسلط بر شیوه‌های طرح و تدوین رساله دکتری

تعداد ساعات درس (۵۱ ساعت):

(۱) بررسی مفاهیم بنیادی در اجرای سیستم‌های اطلاعات

- سازماندهی

- برنامه‌ریزی

- سیاستها و قوانین

- بودجه

- مدیریت منافع و استانداردهای آن

- ارزیابی سرویسهای موجود

(۲) تحلیل وضعیت منابع انسانی مورد نیاز و موجود سیستم‌های اطلاعاتی

(۳) فنون مدیریت عملیات در سیستم‌های اطلاعات بهداشتی درمانی

:- نحوه ترسیم چارت برنامه روند پیشرفت عملیات

- چگونگی سنجش تولید اطلاعات

- انواع سیستم‌های ذخیره اطلاعات

(۴) بررسی تأثیر کادر پزشکی و حرف وابسته در سیستم‌های اطلاعات پزشکی.

(۵) تعیین استانداردها و قواعد مرتبط با مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی

(۶) معرفی راه کارهای مؤثر در خصوص بهبود کیفیت و ارزیابی مؤثر در سیستم‌های اطلاعات.

(۷) مروری به جنبه‌های قانونی بکارگیری و توسعه سیستم‌های اطلاعات.

- محدودیت‌های قانونی استفاده از اطلاعات بیمار

مشکلات قانونی مدارک پزشکی خاص (نظیر اطلاعات سیستمهای بهداشتی در انجام حج و حوادث
غیر مترقبه)
۸) طرح کار سمینار

ارزیابی سیستم‌های اطلاعات بهداشتی درمانی

کد درس: ۱۹

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: مشخص کردن نقش ارزیابی سیستم‌های اطلاعات بهداشتی و درمانی، نقش کارکنان مدارک پزشکی در برنامه‌های ارزیابی سیستم‌های اطلاعات بهداشتی - درمانی تعیین و توزیع روشهای ارزیابی اطلاعات بهداشتی و درمانی، راههای استفاده از تکنولوژی کامپیوتر برای ارزیابی در این درس مورد بررسی قرار می‌گیرند.

تعداد ساعات درس (۵۱ ساعت):

۱- تعریف ارزیابی سیستم‌های اطلاعات بهداشتی و درمانی و علل نیاز به این برنامه

۲- تاریخچه ارزیابی سیستم‌های اطلاعات بهداشتی و درمانی

۳- عناصر ارزیابی سیستم‌های اطلاعات بهداشتی - درمانی

الف - تاریخچه، هدف، فلسفه، و روشهای آن و تاثیر سازمانهای مختلف بر برنامه

ب - Utilization Review (UR)

ج - Quality Assessment

د - Risk Management

ه - Peer Review

و - Professional standards Review Organizations (PSROS)

ز - Medical Audit

۴ - Diagnostic Related Groups (DRGS)

۵- نقش دفتر رسیدگی به اسناد پزشکی (کدبندی نرخ بیمه) خدمات بهداشتی و درمانی (تاریخچه،

اهداف، و وظایف آن)

مدیریت آموزشی

کد درس: ۲۰

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با نظریه‌ها، مراحل و انواع روشهای یادگیری با استفاده از اصول تعلیم و تربیت اسلامی و مفاهیم و تحولات جدید تعلیم و تربیت، آشنائی با فرایند مدیریت آموزشی با تاکید بر برنامه‌ریزی آموزشی، بررسی نحوه کاربرد روشهای جدید، اجرای روشهای مختلف و ارزیابی آموزشی نظری و عملی و بکارگیری آموخته‌های علمی در تهیه و تنظیم برنامه آموزشی.

سرفصل دروس (۵۱ ساعت):

- آموزش و یادگیری، نظریه‌ها، مفاهیم، مراحل و ابعاد آن
- مدیریت آموزشی، تاریخچه مدیریت آموزشی، هدفها و فعالیتهای مدیریت آموزشی و عواملی که مدیریت آموزشی را از مدیریت در سایر فعالیتهای متمایز می‌سازد.
- وظائف مدیران آموزشی، نحوه مدیریت و مهارتهای سه‌گانه در مدیریت آموزشی.
- مفهوم رهبری در مدیریت آموزشی، نقش پرسنل موسسات ذریبط در مدیریت آموزشی
- تعریف، فلسفه و اهداف برنامه‌ریزی آموزشی.
- مسائل اساسی برنامه‌ریزی آموزش-روش تقاضای اجتماعی، روش نیروی انسانی، روش نرخ‌زده.
- انواع طرح‌ریزی آموزشی، روش سیستم در طرح‌ریزی آموزشی، روش موضوعی در طرح‌ریزی آموزشی
- مراحل برنامه‌ریزی آموزشی، طراحی و تعیین هدف، مطالعه امکانات اجرای برنامه، روشهای برنامه، تجدیدنظر و اصلاح برنامه، ارزشیابی برنامه آموزشی.
- ارتباطات در آموزش، عوامل موثر در برقراری ارتباط انسانی و موارد استفاده ارتباط انسانی در امر

آموزش

- مروری بر برنامه‌ریزی آموزشی در ایران و جهان

کارورزی

کد درس: ۲۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: عملی

هدف:

طی دوره کارورزی که به مدت شش ماه به طول خواهد انجامید براساس برنامه تنظیمی گروه، دانشجو در بخشهای مختلف بیمارستانهای عمومی، تخصصی (آموزشی و غیرآموزشی)، موسسات آموزشی و پژوهشی پزشکی، همچنین در شبکه و مراکز و موسسات بهداشتی درمانی تحت نظر مستقیم یکی از اساتید به بررسی، ایجاد یا بهینه سازی فرایند تولید، گردش و توزیع اطلاعات می پردازد و با ایجاد ساختار منسجم ارتباطی در زمینه مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی به پژوهش و تمرین می پردازد.

